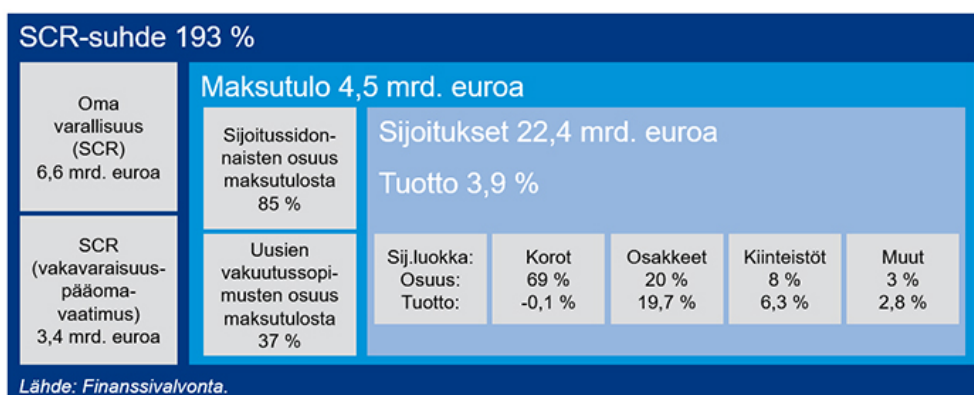

Henkivakuutusyhtiöiden liiketoiminnan volyymissa ei kasvua sektoritasolla – vakavaraisuusasema vakaa

19.3.2018

Kirjoittajat: Marika Ronkainen, riskiasiantuntija; Mikko Sinersalo, riskiasiantuntija

- [Henkivakuutussektorin rakenne on keskittynyt](#)
- [Maksutulo ja korvausmeno laskivat](#)
- [Vakavaraisuus vahvistui korkotason nousun myötä](#)
- [Heikot korkotuotot laskivat sijoitusten kokonaistuottoa](#)

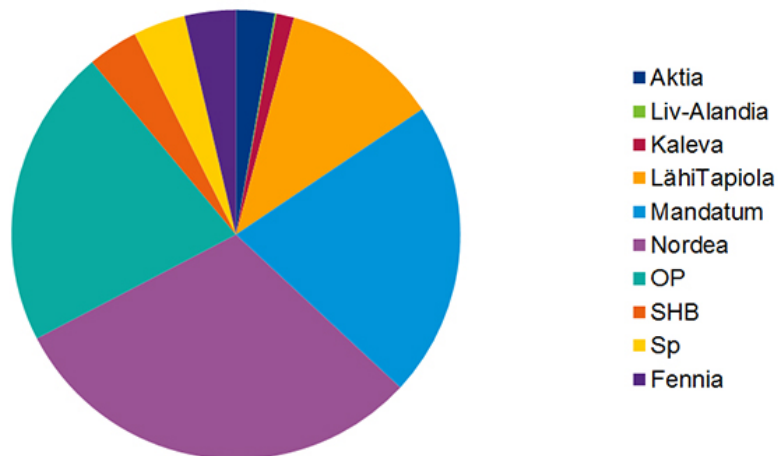
Henkivakuutussektorin rakenne on keskittynyt

Vuoden lopussa Suomessa toimi kymmenen henkivakuutusyhtiötä, joiden maksutulo yhteensä oli 4,5 mrd. euroa. Ulkomaisten henkivakuutusyhtiöiden toiminta Suomessa on melko vähäistä. Viimeisimmän vuodelta 2016 olevan tiedon mukaan maksutulon määrä oli noin 0,5 mrd euroa.

Henkivakuutusmarkkina on Suomessa poikkeuksellisen keskittynyt, mitattiinpa sitä vastuuvelan tai maksutulon määrällä. Vastuuvelan markkinaosuudessa näkyvät yhtiöiden aikaisemmat myyntiponnistukset kun sen sijaan maksutulon markkinaosuuteen vaikuttavat nykyiset myyntiponnistukset.

Kokonaiskuva ei kuitenkaan merkittävästi muutu verrattiinpa markkinaosuuksia kummalla mitarilla tahansa. Kolmen suurimman yhtiön, Nordea henkivakuutuksen, Op Henkivakuutuksen ja Mandatumin, markkinaosuus on yhteensä yli 70 %. Kaiken kaikkiaan finanssimarkkinoiden keskittyneisyyttä kuvaa se, että huomattava osa henkivakuutusyhtiöistä on pankkiomisteisia. Pienemmät vakuutusyhtiöt vahvistivat kuitenkin vuoden aikana asemiaan henkivakuutusmarkkinoilla.

Henkivakuutusyhtiöiden maksutulo 31.12.2017

Lähde: Finanssivalvonta.

Maksutulo ja korvausmeno laskivat

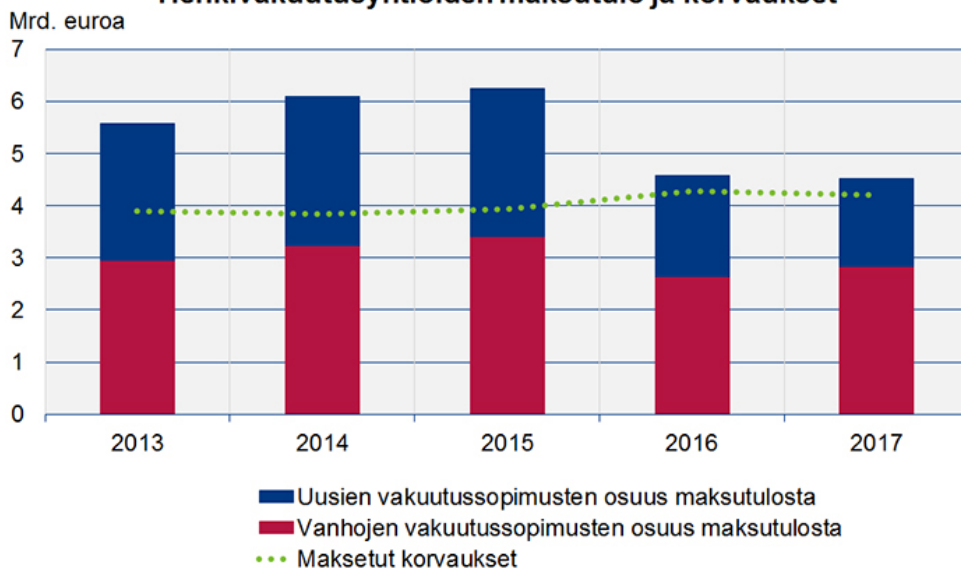
Henkivakuutussektorin maksutulo oli 4,5 mrd. euroa vuonna 2017, mikä on 0,9 % vähemmän kuin vuonna 2016. Viimeksi yhtiöiden maksutulo oli näin alhaalla vuonna 2012, ja huippuvuoden 2015 tasosta laskua on noin 28 %. Koska markkina on keskittynyt, isoimpien yhtiöiden maksutulojen laskulla on suuri vaikutus sektorin lukuihin. Samaan aikaan eräiden pienempien yhtiöiden maksutulon kehitys on ollut päinvastainen.

Uusien vakuutus sopimusten osuus maksutulosta laski vuoteen 2016 verrattuna 12 %. Yhtiökohtaiset erot ovat suuria, ja osalla uusien vakuutus sopimusten osuus maksutulosta jopa nousi merkittävästi. Maksutulosta 33 % tuli vuonna 2017 kapitalisaatiosopimuksista ja 46 % säästöhenkivakuutuksista. Vuoteen 2016 verrattuna kapitalisaatiosopimusten osuus on nousut hieman ja säästöhenkivakuutusten puolestaan laskenut.

Henkivakuutusten verokohtelu ja sen ympärillä käyty keskustelu vaikutti mahdollisesti jonkin verran myyntiin, mutta vaikutus jäi kuitenkin melko pieneksi. Suurempi vaikutus on ollut yhtiöiden myyntiponnistuksilla sekä kulloisillakin myyntistrategioilla.

Vuonna 2017 maksettujen korvausten määrä oli 4,2 mrd. euroa. Laskua edelliseen vuoteen verrattuna oli noin 0,1 mrd. euroa. Korvausten määrä on viimeisen viiden vuoden ajan pysynyt samalla 4,0 mrd. euron tasolla.

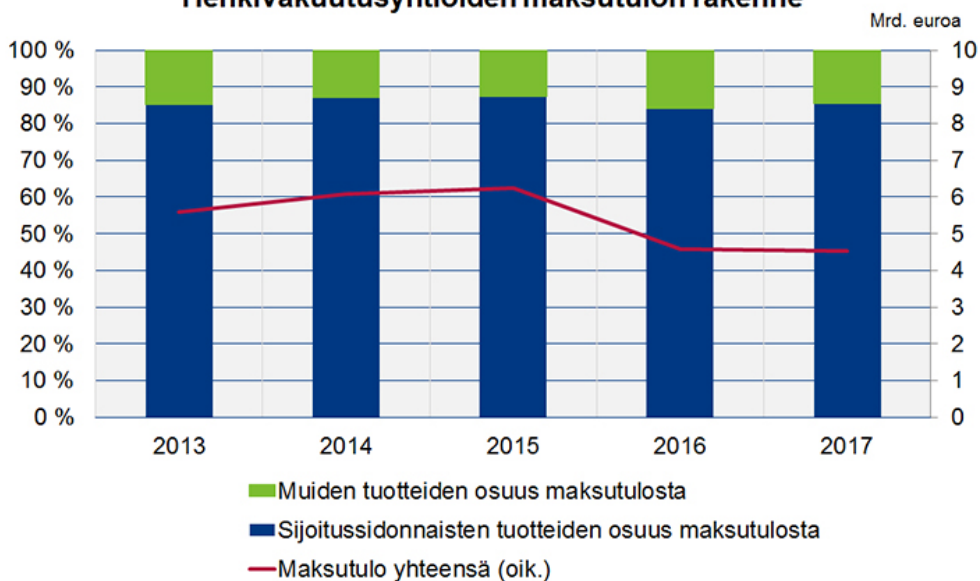
Henkivakuutusyhtiöiden maksutulo ja korvaukset

Lähde: Finanssivalvonta.

Osalla yhtiöistä korvausmeno oli kuitenkin suurempi kuin maksutulo, mikä käytännössä tarkoittaa sitä, että näiden yhtiöiden liiketoiminnan volyyymi laskee. Jatkuessaan tämä kehitys tuo entistä suurempia paineita yhtiöiden liikekuluille. Samaan aikaan sääntelyn vaatimukset yhtiöiden toiminnalle kuitenkin kasvavat.

Henkivakuutusyhtiöiden maksutulon rakenne

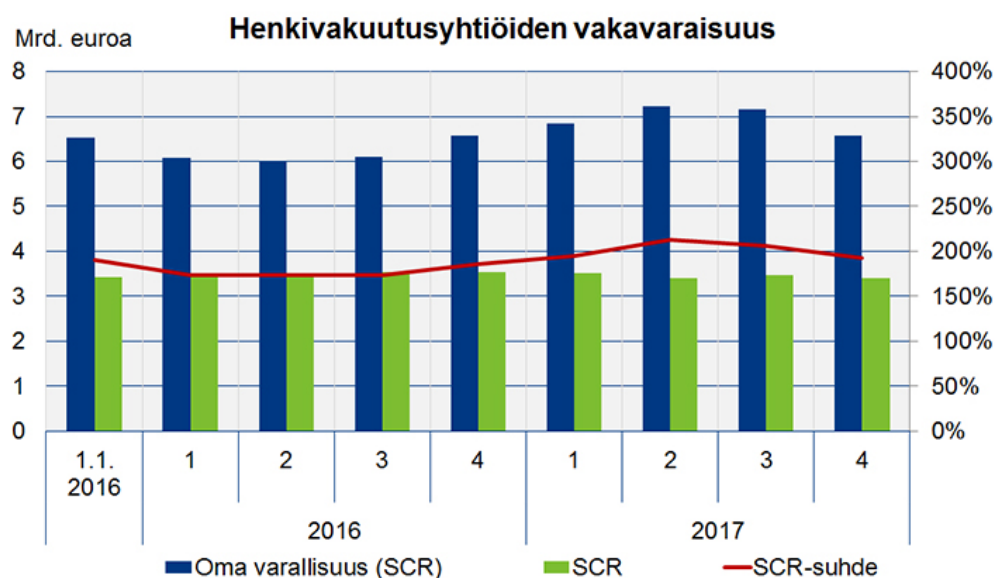
Lähde: Finanssivalvonta.

Henkivakuutussektorin maksutulosta suurin osa muodostuu sijoitussidonnaisista tuotteista. Vakuutustarjonnan siirtymiseen perinteisistä perustekorkoisista säästöhenkivakuutuksista sijoitussidonnaisiin säästöhenkivakuutuksiin on vauhdittanut perustekorkoisiin vakuutuksiin sisältyvä korkoriski. Sijoitussidonnaisessa vakuutuksessa vakuutuksenottajat itse vastaavat sijoitusriskistä. Yhtiön kokonaisriski on vastaavasti pienentynyt, mikä näkyy Solvenssi II -ympäristössä pienempinä vakavaraisuusvaateina.

Vakavaraisuus vahvistui korkotason nousun myötä

Henkivakuutussektorin vakavaraisuus vahvistui seitsemän prosenttiyksikköä vuoden 2017 aikana. Korkeiden nousu pienensi markkinaehtoisen vastuuvelan määrää, ja siten vakavaraisuussuhteet kasvoivat. Kaikki henkivakuutusyhtiöt täyttivät sekä vähimmäispääomavaatimuksen (MCR-suhde) että vakavaraisuuspääomavaatimuksen (SCR-suhde) vuoden lopussa. Vakavaraisuusvaatimukset täyttyivät myös ilman vastuuvelan siirtymätoimenpiteitä.

SCR-suhde nousi oman varallisuuden kasvun myötä. Vuoden 2017 lopussa sektorin keskimääräinen SCR-suhde oli 193 %. Vuoden aikana SCR-suhde oli hetimitään korkeammalla tasolla, mutta vuoden lopussa eräiden yhtiöiden voitonjaot heikensivät sitä. Vakavaraisuus oli silti korkeammalla tasolla kuin vuoden 2016 lopussa, jolloin sektorin SCR-suhde oli 186 %.

Lähde: Finanssivalvonta.

Henkivakuutusyhtiöiden vakavaraisuuteen vaikuttavat erityisesti korkomarkkinoiden muutokset, jotka vaikuttavat mm. vastuuvelan määrään, oman varallisuuden muutokset, kuten osinjonjaot, sekä henkivakuutusyhtiöiden suurimmat riskit eli henkivakuutus- ja markkinariskit. Siirtymäsäännökset, yhtiöiden käytettävissä olevat vaihtoehtoiset laskentamenetelmät ja laskennan erilaiset oletukset vaikeuttavat kuitenkin yhtiöiden vertailua keskenään.

Suomalaisten henkivakuutusyhtiöiden vakavaraisuus oli muihin eurooppalaisiin markkinoihin verrattuna samalla tasolla. Vuoden 2017 kolmannen neljänneksen lopussa eurooppalaisten yhtiöiden SCR-suhteen mediaani ETA-maissa oli 190 % (Lähde: EIOPA Risk Dashboard, January 2018). Suomalaisten yhtiöiden SCR-suhteen mediaani oli 200 % vastaavana ajankohdantana.

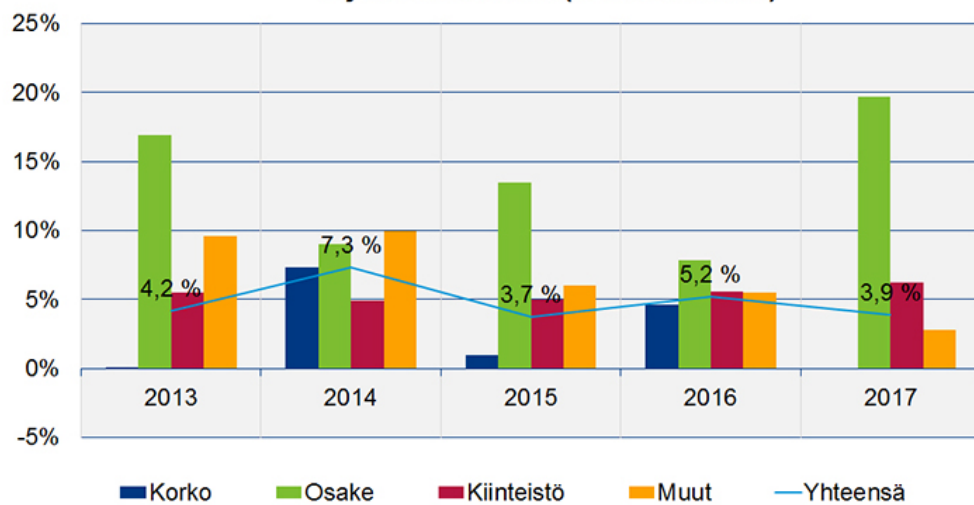
Heikot korkotuotot laskivat sijoitusten kokonaistuottoa

Sijoitusten tuotot jäivät henkivakuutussektorilla vuoden 2016 tasosta. Vuoden 2017 lopussa keskimääräinen tuotto oli 3,9 % (5,2 %). Yhtiöillä on erilaisia sijoitusstrategioita, mistä johtuen yhtiöiden kokonaistuotoissa oli suurta hajontaa. Esimerkiksi neljännellä vuosineljänneksellä sijoitusten kokonaistuotot vaihtelivat 1,8 prosentista 6,6 prosenttiin.

Viime vuonna sijoitusmarkkina oli vakuutusyhtiöille varsin suopea, kun osakkeet nousivat kautta linjan ja korkojen nousun myötä vastuuelan nykyarvo laski. Osakkeista erityisesti kehittyvien markkinoiden osakkeet tuottivat hyvin. Yhtiöt hyöttyivät myös spreadien kapenemisesta. Toisaalta dollarin heikkeneminen vaikutti negatiivisesti. Sijoitusten duraatio oli ilman johdannaisia 3,8 ja johdannaisten kanssa 5,1 vuotta.

Sektorin sijoitusjakaumassa ei tapahtunut suurta muutosta vuonna 2017. Valtionlainojen paino laski ja yritysainojen nousi hieman. Sijoitusjakaumassa oli suurin paino korkosijoituksilla, joiden heikko tuotto (-0,1 %) laski sijoitusten kokonaistuottoa. Osakkeet tuottivat parhaiten. Niiden paino on henkivakuutussektorilla keskimäärin 20 %. Kiinteistösijoitusten tuotoissa oli vaihtelua yhtiöittäin.

Henkivakuutusyhtiöiden sijoitusten tuotto prosentti sijoitusluokittain (vuoden alusta)

Lähde: Finanssivalvonta.

19.3.2018